

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 12/3 2023 s. 1221-1236, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ ORTAOKUL TÜRKÇE DERSLERİNDE
DRAMA TEKNİĞİNİN KULLANILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hakan SARİTİKEN*

Geliş Tarihi: 02. 09.2023

Kabul Tarihi: 08.09.2023

Öz

Günümüzde dijital ortamlarla birlikte bu ortamlarda oynanan oyunların hızla yaygınlaşması ve buna bağlı olarak çocukların artan dijital bazlı oyun oynama alışkanlıkları, onları akranları ile sosyalleşmekten ve çeşitli motor becerilerini geliştirmekten alıkoymaktadır. Bu dijital oyun ortamlarından biraz da olsa uzak kaldıkları okullarımız, çocuklar için birçok yaştan ve kimlikten insan ile iç içe olmalarını sağlayacak zengin bir ortam sunmaktadır. Bu ortamda ders dışı serbest zamanlarda olduğu gibi ders içerisinde de öğrencilerin birbiri ile olan etkileşimi artırılmalıdır. Özellikle kendini ifade etmekte zorlanan öğrenciler için herkesin kendini eşit derecede gösterme hakkının bulunduğu ortak bir alan öğretmenler tarafından sağlanabilir. Türkçe dersi kapsamında düşünüldüğünde, drama, öğrencilerin tüm bu duygu ve becerileri deneyimleyebilmesine olanak sağlayan bir tekniktir. Bu uygulamada kurucu öge olarak öğretmenlerin teknik için ne tür duygu düşünce ve yargıda oldukları konusunda çalışmalar olmak ile birlikte hâlihazırda öğrencilik hayatı da devam etmekte olan ve bu doğrultuda duruma hem öğretmen hem de öğrenci gözüyle bakabilecek öğretmen adayları tarafından dramanın Türkçe derslerinde uygulamasının tercih edilip edilmediği ya da uygulamada doğabilecek sıkıntılara karşı öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenip detaylı bir şekilde tespit edilmesi bir ihtiyaç olarak ortada durmaktadır. Bu çalışmanın amacı öğrencilerin dört temel becerisini geliştirmek üzerine kurulu olan Türkçe dersini gelecekte icra edecek olan öğretmen adaylarının derslerde drama tekniğinin kullanılması yönündeki görüşlerinin değerlendirilmesidir. Araştırma kapsamında Düzce Üniversitesi'nde okuyan daha önce lisans döneminde drama dersi almış 6 Türkçe öğretmen adayına yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Formlardan elde edilen nitel veriler kategori ve temalara ayrılarak ayrıntılı bir şekilde incelenip içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmanın sonucunda; Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun drama tekniğinin öğrencilerin öğrenme süreçlerini aktif hâle getirdiği, öğrencilere en çok okuma ve konuşma becerilerini kazandırdığı, derse aktif katılımı sağlaması ile birlikte zaman alan bir teknik olduğu düşüncesinde oldukları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Drama, teknik, Türkçe eğitimi, öğretmen adayı.

* Dr. Öğr. Üyesi; Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, hakansaritiken@duzce.edu.tr

Araştırmanın Etik Kurulu İzni: Düzce Üniversitesi, Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu, 20.07 2023 tarih ve 250 sayılı karar.

EVALUATION OF TURKISH TEACHER CANDIDATES' OPINIONS ON THE USE OF DRAMA TECHNIQUE IN SECONDARY SCHOOL TURKISH LESSONS

Abstract

Today, the rapid proliferation of digital environments and the games played in these environments, as well as children's increasing digital-based game playing habits, prevent them from socializing with their peers and developing various motor skills. Our schools, where they are somewhat removed from these digital gaming environments, offer a rich environment for children to be intertwined with people of many ages and identities. In this environment, students' interaction with each other should be increased in the classroom as well as in free time outside the classroom. Teachers can provide a common space where everyone has the right to express themselves equally, especially for students who have difficulty expressing themselves. When considered within the context of the Turkish lesson, drama is a technique that allows students to experience all these emotions and skills. Although there are studies on what kind of feelings, thoughts and judgments teachers have for the technique as the founding element in this application, it is a need to examine and determine in detail whether the application of drama in Turkish lessons is preferred by pre-service teachers who are currently continuing their student life and who can look at the situation from both teacher and student perspectives, or the opinions of pre-service teachers against the problems that may arise in practice. The aim of this study is to evaluate the opinions of pre-service teachers who will perform the Turkish course, which is based on developing the four basic skills of students, on the use of drama technique in the lessons. Within the scope of the research, semi-structured interview forms were applied to 6 prospective Turkish language teachers studying at Düzce University who had previously taken drama courses during their undergraduate years. The qualitative data obtained from the forms were divided into categories and themes, examined in detail and subjected to content analysis. As a result of the research, it was seen that the majority of the prospective Turkish teachers thought that the drama technique activated the learning processes of the students, that it gave the students the most reading and speaking skills, and that it was a time-consuming technique with active participation in the lesson.

Keywords: Drama, technique, Turkish education, teacher candidate.

Giriş

İletişim ve ifade aracı olmaları yönüyle benzerlik gösteren drama ve dil, birçok farklı yönden birbirini tamamlayan iki kavramdır. Drama oyuncularını karakterlerinin gerektirdiği duygu ve düşüncelerini ifade ederken dilin güçlü yapısını kullanırlar. Aynı zamanda diyalogları doğru anlamaları da etkin bir dil becerisinden geçmektedir. Bir drama oyuncusunun büründüğü karakterin iç dünyasını etkili bir şekilde aktarabilmesi ancak drama oyuncusunun sahip olduğu güçlü bir dil becerisi ve dilin inceliklerini kullanabilmesi ile mümkündür. Drama eserlerinin doğru anlaşılması bir dil becerisi gerektirdiği gibi duygu ve düşüncelerin ifade edildiği drama da dilin inceliklerinin fark edilmesine aracılık eder. Diyaloglar sırasında ifade edilen duygu ve düşüncelerin doğru anlaşılması ve etkili bir şekilde iletilmesi de dilin gücünün etkin bir şekilde kullanabilmesi ile mümkün olacaktır. Yaratıcı düşünme becerisinin geliştirilmesine olanak tanıyan drama, aynı zamanda kendini ifade etme becerilerini de destekler. Drama bu anlamda yeni fikir ve düşüncelerin doğru ve etkin ifade edilebilmesi için de yerinde bir dil kalıbına gereksinim duyar.

1. Drama Kavramı

Drama içerisinde birçok kavramı barındıran çok yönlü bir alandır. Dramayı tanımlayabilmek için uygulama aşamalarını, içerdiği yöntem ve teknikleri kavramak gereklidir (Akyol, 2003). Bir kavram tanımlanırken ortaya çıktığı ortamı, hitap ettiği kesimi, gerçekleşme aşamaları bütünüyle değerlendirilmelidir. Drama, yapmak, etmek anlamında kullanılan Yunanca “dran” kökünden türemiştir (Lehman, 1986; akt. San, 1990). Genç (2005), dramayı “insana dair duygu, düşünce ve / veya niteliklerin yine insana özgü bir sorunun, bir anın görüntüsünün sanatsal boyutta canlandırmadır.” şeklinde tanımlamıştır. Bir nevi hareket hâlinde olmak yaşamak eyleminin karşılığı olarak kullanılan bu terim zaman içinde gelişerek bir sanat alanı hâline gelmiş gerçek hayattaki duygu durumları sahneye aktarma gibi anlamlar kazanmıştır (Şimşek ve Topal, 2006). “Heatcote ve Herbert’e göre drama, sahneye çıkmadan ve bir oyunda rol yapmadan yaşam deneyimini genişletmek; O’Neill’e göre düş gücünün alabildiğine genişletilebildiği bir alan; Nixon’a göre bir öğrenme yolu ve McCaslin’e göre her insan için gerekli olan tümel bir sanattır” (Heatcote ve Herbert, 1985; O’Neill, 1989; Nixon, 1988; McCaslin, 1990; akt. Üstündağ, 1998). Tanımlardan yola çıkarak dramayı gerçek hayatta var olan duygu durumların bir kurgu düzleminde ana amaç olarak estetik zevk ile öğrenme ihtiyacının bir arada bulunduran anlama ve anlatma eylemlerinin belirli kurallar çerçevesinde olmasına karşın özgürce gerçekleştirilebildiği bütünsel hareket olarak tanımlamak mümkün olacaktır.

Dramanın bir sanat disiplini hâline gelme hususunu Genç (2005), insanoğlundaki güzele yönelme, sempati duyma iç güdüsü ile dramanın görsele hitap eden bir öğreti olması özelliğinin keşilmesiyle ilişkilendirmiştir. Bu da dramayı sahnede ya da izleyici konumunda tecrübe eden kişilerin bu alana karşı sempati duymalarını sağlamıştır. Bu insan ruhuna hitap eden hareket hâli günümüzde birçok forma sokulabildiği gibi eğitim programlarında da yer vermeye başlanarak kendine yeni bir kullanım alanı katmıştır.

2. Eğitimde Drama

Oyun oynamak bebeklikten itibaren var olan bir güdüdür. Okula yeni başlayan çocuklar bu alışkanlıktan dolayı derslerde odaklanma sorunu yaşamaktadır. “Her oyun, çocuk için aslında doğal bir dramadır” (Topal ve Şimşek, 2006, s. 278). “Drama, insan beyninde saklı kalan oyun oynama düşüncesinin eyleme dönüştürüldüğü bir yoldur” (Kara, 2009, s. 17). Drama bu noktada anlatılacak olan dersin oyunlaştırılmasına yardımcı olmaktadır. Bu sayede öğrenciler kendi dünyalarına daha yakın olan ve hareketlerini kendilerinin belirledikleri bir teknikle öğrenme gerçekleştirmiş olurlar (Maden, 2010). “Yaşamda ve oyunlardaki temel yapıların benzeşmesi, oyundaki etkileşim ile toplumsal gerçeklikteki etkileşiminde temel yapılarının benzer olması, oyunun eğitimde kullanılmasına başlıca etmen olmuştur” (San, 1998, s. 576). Oyunu bir eğlence aracı olarak görmenin ötesine geçilmeli eğitime yardımcı bir teknik olarak benimsemek ve çeşitli formlara sokarak geliştirmek gereklidir. “Öğretmene düşen görev, oyun oynamayı yasaklamak ya da oyun süresini kısıtlamak değil; ders dışı ortamlarda olduğu gibi sınıf içinde ve ders ortamında da oyunun eğitim aracı olarak nasıl kullanılabileceğini düşündürmektir” (Şimşek ve Topal, 2006, s. 280). Eğitimciler dramayı teorik olarak iyi anlamlandırmalı uygulanma aşamalarını dikkate alarak gerçekleştirmelidir. Dramanın eğitimdeki ilk kullanımının da bir öğretmen tarafından gerçekleştirildiği bilinmektedir.

Köy öğretmeni olan Harriet Finlay-Johnson'ın 20. yüzyılın başlarında dramayı ilk kez sınıfta uygulamıştır. Teknik açıdan dramanın tüm özelliklerini karşılamasa da öyleymiş gibi yapma oyunu biçiminde ilk kez uygulanmıştır (San, 1998). The Dramatic Method of Teaching adlı kitabı da alana sunulan ilk kaynaklardan biri olarak kabul edilir. Diğer bir öncü olarak The Play Way (1917) eserinin sahibi Caldwell Cook'tur. O dönemin Amerika'sında ise Winifred Ward, Creative Dramatics (1930) eserini yayımladı. Dramaya yeni bir anlayış katarak çocuklarla doğaçlama çalışmaları gerçekleştirdi. 1954 yılında Peter Slade, dramanın müfredatta yer alması gerektiğini belirttiği Child Drama kitabını yayımladı. Brian Way, Development through Drama (1967), Dorothy Heathcote ve Viola Spolin Improvisation for the Theatre (1963) çalışmalarıyla dramayı bir öğrenme aracı olarak değerlendirmiş eğitimde dramanın temellerini atmışlardır (Sağlam, 2003, s. 7). Ülkemizde dramanın eğitimde yer alması yönündeki tarihsel gelişimine Osmanlı Döneminin son yıllarında rastlanılmaktadır. 1908'da İstanbul'da okullarda tiyatroya yer verilmiş Meşrutiyet eğitiminde "Mektep Temsillerinin Usul-i Tedrisi" adıyla dramatik gösteriler düzenlenilmiş broşürler düzenlenerek tiyatronun eğitim ve öğretim ile ilişkisine değinilmiştir. Selahattin Çoruh, 1950 yılında "Okullarda Dramatizasyon" kitabı ile dramanın eğitimde yer verilmesi gerektiğinden bahsederek etkinlik önerilerinin de içinde bulunduracak olan ilk eseri yayımlamıştır. 1965'te Emin Özdemir, MEB öğretmenlerine derslerinde dramayı uygulamaları için yardımcı bir kaynak olan "Uygulamalı Dramatizasyon" eserini ortaya koymuştur. 1969 yılında Milli Eğitim programlarında canlandırma etkinliklerini destekleyecek ifadeler belirtilmeye başlanmıştır. Çağdaş anlamda drama alanında akademik çalışmalarının başlangıcı olarak 1980'lerde Prof. Dr. İnci San ve Tamer Levent'in iş birliği kabul edilmektedir. 1985 yılında drama alanında uluslararası seminerler düzenlemeye başladılar. San, 1983 yılında MEB ile çalışmalar gerçekleştirerek raporlar yayınlamıştır (Adıgüzel, 2008). "1991 raporunda dramanın genel eğitim ve sanat eğitim içerisinde geniş kapsamlı bir öğrenme alan olduğundan söz edilmiş ve önemi vurgulanmıştır. (...) 1998 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Eylül 1998'de İlköğretim Okulları Seçmeli Drama Dersi 1-2-3 Öğretim Programını yayınlamıştır. 1999 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bu programa paralel olarak öğretmenlere yönelik Drama 1 başlıklı ve hemen hemen tamamı drama içinde olmayan öğretmenlerin oluşturduğu bir yazar grubu tarafından kitap yayınlanmıştır" (Adıgüzel, 2008, s. 22).

Sanat toplumu iyiye yönlendirmek onları bilinçlendirmek amacı taşımaktadır. Bununla birlikte eğitimde küçük yaştan itibaren bireyi yaşayacağı topluma göre yetiştiren iyi, bilge ve yenilikçi bir profil ortaya çıkartıp yaşam boyu var etmeyi amaçlar. Bu noktada dramayı eğitimin içinde aktif hâle getirmek gereklidir.

3. Türkçe Eğitiminde Dramanın Gerekliliği

Türkçe dersi, öğrencilere ülkelerine dair maddi manevi değerleri kazandırmaya çalışan bu değerleri en iyi şekilde anlamlandırmanın ardından uluslararası alanda temsil etme vizyonunu katma amacı güder. Bu kazanım okul öncesinden başlayarak lisans eğitimine kadar kademeli olarak öğrencilere verilir. Türkçe Öğretim Programı (2016), yetkinliklere baktığımızda 1.madde olan ana dilde iletişim şu şekilde tanımlanmaktadır: "Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır."

Dil öğrenimi bebeklikten itibaren doğduğumuz çevredeki kişilerin tepkileri ve meydana gelen olayların deneyimlenmesiyle kazanılmaktadır. Duyulan sesler, olaylar karşısında ortaya konulan jest ve mimikler taklit edilerek dramatize edilir. Bu da kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktadır. Bu etkili öğrenme şeklinin gerçek hayata dayanması, kavratılmak istenen bilginin soyuttan somut hâle geçmesine ortam sağlaması gibi özellikleri Türkçe dersinde kullanılacak alternatif yöntemlerin başında gelmesini sağlamaktadır (Kara, 2009). “Türkçe öğretimi, dört temel dil becerisini kazandırmanın yanında dil bilgisi becerisini kazandırmak için didaktik bir anlayışla öğrencileri bilgiye boğan bir çehre taşımamalıdır. Öğrenciler Türkçeyi kullanıma yönelik bir süreç içinde öğrenmelidir.” (Maden, 2010, s. 511). Drama da hazırlık ısınma, canlandırma ve değerlendirme basamaklarından oluşan süreç içinde gerçekleşen bir öğretim tekniğidir (Kurudayıoğlu ve Özdem, 2015). Bu basamakların her birini gerçekleştirirken çocuk Türkçe dersinin dinleme / izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin hepsini aktif olarak kullanmaktadır. Bir drama metnini sınıfa getirdiğinizde çocuk onu okuyarak anlama becerisini geliştirecek sonrasında o metnin canlandırılma anında rol arkadaşından metni dinleyecek oradaki kahramanları-yeri-olayları hayal edecek, ona cevap verirken konuşarak kendini ifade edecek ses tonunu yerine göre alçaltıp yükseltme denemeleri yapacaktır. Ek olarak tecrübe ettiği dramatizasyonla kendi drama evrenini oluşturacak bir metin yazma becerisini de geliştirmiş olacaktır (Kurudayıoğlu ve Özdem, 2015). Geleneksel yöntemde öğrenme noktasında öğrencinin edilgenliğinin bu bahsedilenler doğrultusunda aktif konuma geçmesi günümüz eğitim programlarının yapılandırıcı yaklaşımıyla da paralellik göstermektedir. Maden ve Dinç’in (2017), çalışmasına bakıldığında drama tekniğinin dil bilgisi öğretimi noktasında öğrencilere geleneksel yöntemlere göre daha etkili olduğu sonucuna ulaştıkları görülmektedir.

Görüldüğü üzere drama Türkçe dersinin birçok elementinin bir arada gerçekleştirilmesini sağlayan bir tekniktir. Aynı zamanda dramanın gerçek yaşama dayanması öğrencilerde anlık değil okul dışındaki günlük hayatlarında da sürekli öğrenmelerini gerçekleştirmektedir. Öğrenciler günlük hayatta karşılaşacakları duygu durumları drama sayesinde tecrübe ederek bilgi ve becerilerine yenilerini eklerler. Bu tekniğin kullanılma gerekliliği konusunda çoğu kişi hem fikir olmakla beraber ders kapsamında tercih edilme sıklığı eğitimciden eğitimciye değişmektedir. Bu çalışmanın amacı lisans döneminde drama dersi almış Türkçe öğretmeni adaylarının ortaokul Türkçe derslerinde drama tekniğinin kullanılmasına yönelik görüşlerini değerlendirmektir.

4. Yöntem

4.1. Araştırma Deseni

Türkçe Eğitimi bölümünde okumakta olan öğretmen adaylarının drama tekniğinin Türkçe dersinde kullanılmasına yönelik görüşlerinin incelendiği bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. “Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturur” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 72).

4.2. Çalışma Grubu

Çalışmanın grubunu, 2020-2021 eğitim öğretim yılı içerisinde Türkiye’de bir üniversitede 3.sınıf Türkçe Eğitimi bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. 6 öğretmen adayının

oluşturduğu bu grupta 2 erkek, 4 kız öğrenci bulunmaktadır. Katılımcılar 2.sınıfta drama dersini almış öğrencilerden oluşmaktadır.

4.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, Türkçe öğretmeni adaylarının ortaokul Türkçe derslerinde drama tekniğinin kullanılmasına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan açık uçlu sorular ile elde edilmiştir. Görüşme formu hazırlanırken Türkçe eğimi alanında görev yapan iki doçent, Milli Eğitim okullarında çalışan iki Türkçe öğretmenin görüşlerine başvurulmuştur. Formda, on üç açık uçlu soru bulunmaktadır.

4.4. Verilerin Analizi

Araştırma verileri, içerik analizi tekniği ile elde edilmiştir. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 227).

Öğretmen adaylarının açık uçlu sorulara verdikleri cevaplarla kodlayıcılar arasındaki güvenilirlik Miles ve Huberman’ın (1994) formülü [$\text{Görüş birliği} / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100$] kullanılarak %75 olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması araştırma için yeterli kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994).

Türkçe öğretmen adaylarının görüşleri alıntılanırken öğrencilere verilmiş olan numaralar alıntılarının sonunda Örnek Ö1 şeklinde yer almaktadır.

5. Bulgular

1. Türkçe öğretmeni adaylarına göre drama tekniği öğrencilerin öğrenme süreçlerini aktif hâle getirmekte midir?

Tablo 1: Türkçe Öğretmeni Adaylarına Göre Drama Tekniğinin Öğrencilerin Öğrenme Süreçlerini Aktif Hâle Getirme Durumu

Drama Tekniğinin Öğrencilerin Öğrenme Süreçlerini Aktif Hâle Getirmesi			
Öğrenciyi aktif hâle getiriyor	f	Öğrenciyi aktif hâle getirmiyor	f
Öğrencilerin derse katılımını sağlama (Ö1,Ö4)	2	Sınıf düzeyi arttıkça katılımın azalması (Ö5)	1
Öğrencilerin etkili öğrenmesini sağlama (Ö2)	1		
Dersi eğlenceli hâle getirme (Ö5)	1		
Tahtaya çıkma isteğini arttırma (Ö3)	1		
Öğrencileri fiziksel olarak hareketlendirme (Ö6)	1		

Tablo 1 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 6 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Öğrencilerin derse katılımını sağlama” (f: 2), “Öğrencilerin etkili öğrenmesini sağlama” (f: 1), “Dersi eğlenceli hâle getirme” (f:1), “Tahtaya çıkma isteğini arttırma” (f: 1), “Öğrencileri fiziksel olarak hareketlendirme” (f: 1), “Sınıf düzeyi arttıkça katılımın azalması” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Evet, drama tekniği öğrencilerin öğrenme süreçlerini aktif hâle getirir. Bu teknik sayesinde normalde derslere katılmayan öğrenciler bile hemen gelip etkinliklere katılmaktadır. (Ö1).

2. Türkçe öğretmeni adayları bir öğretim tekniği olarak dramayı Türkçe dersi kapsamında nasıl değerlendirmektedir?

Tablo 2: Dramanın Öğretmen Adayları Tarafınca Tanımlanması

	f
Canlandırma (Ö1,Ö3,Ö4)	3
Eğlence (Ö2)	1
Hayatı Anlatmak (Ö3)	1
Etkinlik (Ö4)	1
Bir Metni Kavrama (Ö4)	1
Rol Yapma Sanatı (Ö5)	1
Anlatı Sanatı (Ö5)	1
Deneyim Kazandıran Oyun (Ö6)	1
Geleceğe Hazırlayan Oyun (Ö6)	1

Tablo 2 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 9 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Canlandırma” (f: 3), “Eğlence” (f: 1), “Hayatı Anlatmak” (f:1), “Etkinlik” (f: 1), “Bir Metni Kavrama” (f: 1), “Rol Yapma Sanatı” (f: 1), “Anlatı Sanatı” (f: 1), “Deneyim Kazandıran Oyun” (f: 1),

“Geleceğe Hazırlayan Oyun” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Dramayı hayatı canlandırma olarak tanımlarım çünkü bizde derslerimizde değerleri anlatmaya çalışmaktayız. Drama ile öğrencilere birebir hayatı anlatmaktayız. (Ö3)

Tablo 3: Dramanın Türkçe Dersi Kapsamında Kullanım Sıklığı

	f
Çok Sık Değil (Ö2, Ö5)	2
Çok Nadir (Ö1)	1
Çok Az (Ö4)	1
Hiç (Ö6)	1
Toplam	

Tablo 3 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 4 kod çıkarılmıştır.

4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Çok Sık Değil” (f: 2), “Çok Nadir” (f: 1), “Çok Az” (f:1), “Hiç” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Ben hem kendi öğrencilik hayatımda hem de stajda gözlemlediğim kadarıyla kullanımının çok sık olduğunu görmedim bence kullanılması gerekiyor. (Ö3)

Tablo 4: Dramanın Türkçe Dersi Kapsamında Öğrencilere Kazandırdığı Beceriler

	f
Okuma (Ö1,Ö2,Ö3,Ö4)	4
Konuşma (Ö1,Ö2,Ö3,Ö4)	4
Dinleme/İzleme (Ö1,Ö2)	2
Yazma (Ö2)	1
İletişim Kurma (Ö3)	1
Jest ve Mimik Kullanımı (Ö3)	1
Sahnedeki Durabilme (Ö4)	1
Özgüven Duygusunu Geliştirme (Ö4)	1

Tablo 4 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 8 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Okuma” (f: 4), “Konuşma” (f: 4), “Dinleme / İzleme” (f: 2), “Yazma” (f: 1),

“(f: 1), “İletişim Kurma” (f: 1), “Jest ve Mimik Kullanımı” (f: 1), “Sahnede Durabilme” (f: 1), “Öz güven Duygusunu Geliştirme” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Öğrencilerin bence iletişim becerilerini güçlendiriyor, konuşma becerilerini, sahnede durabilme, insanlar önünde nasıl konuşulabileceklerini mesela jest ve mimikler bunların nasıl kullanacaklarını öğrenir. Aslında bir bakıma okuma ve konuşma becerilerini gerçekleştiriyor diyebilirim. (Ö3)

3. Türkçe öğretmeni adaylarına göre dramada öğretmenin rolü nasıl değerlendirilmektedir?

Tablo 5: Drama Tekniğinin Türkçe Dersi Kapsamında Uygulanması Noktasında Öğretmenin Görev ve Sorumlulukları

	f
Sınıf Ortamını Hazırlama (Ö1,Ö2)	2
Öğrencileri Görevlendirme (Ö1,Ö2)	2
Seçilen Drama Metninin İçeriğine Dikkat Etme (Ö3)	1
Seçilen Drama Metninin Öğrenci Düzeyine Uygun Olması (Ö5)	1
Öğrencileri Cesaretlendirme (Ö6)	1
Sınıf İçinde Liderlik Gösterebilme (Ö2)	1
Role Girmeyi Öğretme (Ö5)	1
Jest ve Mimik Kullanımını Öğretme (Ö5)	1
Roller Dağıtılırken Öğrenci Profillerini Dikkate Alma (Ö5)	1
Konuşma ve Tonlamaya Dikkat Etme (Ö3)	1

Tablo 5 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 10 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Sınıf Ortamını Hazırlama” (f: 2), “Öğrencileri Görevlendirme” (f: 2), “Seçilen Drama Metninin İçeriğine Dikkat Etme” (f: 1), “Öğrencileri Cesaretlendirme” (f: 1), “Sınıf İçinde Liderlik Gösterebilme” (f: 1), “Role Girmeyi Öğretme” (f: 1), “Jest ve Mimik Kullanımını Öğretme” (f: 1), “Sahnede Durabilme” (f: 1), “Roller Dağıtılırken Öğrenci Profillerini Dikkate Alma” (f: 1), “Konuşma ve Tonlamaya Dikkat Etme” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Metinde düzenlemeler yaparım. Olan bir metni götürmek üzerinde çalışmamak gibi geliyor bana. Öğrenci uygunluğu buna dikkat edilmeli. (Ö5)

Tablo 6: Drama Tekniğinin Kullanımı Anında Öğretmen Adaylarının Katılım Sağlama Durumu

Katılım Sağlarım	f	Bazen Katılırim	f	Katılmam	f
Öğrencinin karşısına bakarak taklit etme becerisinin artması (Ö2)	1	Sürekli katılımın dersin ciddiyetini bozması (Ö1)	1	Geri planda kalıp gözlem yapmak (Ö3,Ö5)	2
Öğrencilere yol gösterme(Ö6,Ö4)	2				

Tablo 6 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 4 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Öğrencinin karşısına bakarak taklit etme becerisinin artması” (f: 1), “Öğrencilere yol gösterme” (f: 1), “Sürekli katılımın dersin ciddiyetini bozması” (f:1), “Geri planda kalıp gözlem yapmak” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Ben seyirci konumunda olmayı tercih ederim neden bilmiyorum ama genelde de dinlemeyi ve izlemeyi seven bir insanım. Hayatımda da daha çok ön atılmak yerine geri planda kalıp gözlemlemeyi seven bir insanım. (Ö3)

Tablo 7: Drama Tekniğinin Kullanımı Anında Öğretmen Adaylarının Kaygı Duyma Durumları

Kaygı Duyarım	f	Kaygı Duymam (Ö1)	f
Yanlış Kelime Kullanma (Ö2,Ö4)	2		1
Zaman Eksikliği (Ö6)	1		
Beceri Eksikliği (Ö6)	1		
Deneyim Azlığı (Ö3)	1		
Kaza İhtimali (Ö4)	1		
Öğrencileri İdare Etme (Ö3)	1		
Yanlış Bilgi Sunma (Ö2)	1		
Öğrenci Katılımının Azlığı (Ö3)	1		
Fazla Sesin Yan Sınıfları Rahatsız Etme İhtimali (Ö5)	1		

Tablo 7 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 9 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Yanlış Kelime Kullanma” (f: 2), “Zaman Eksikliği” (f: 1), “Beceri Eksikliği” (f: 1), “Deneyim Azlığı” (f: 1), “Kaza İhtimali” (f: 1), “Öğrencileri İdare Etme” (f: 1), “Yanlış Bilgi Sunma” (f: 1), “Öğrenci Katılımının Azlığı” (f: 1), “Fazla Sesin Yan Sınıfları Rahatsız Etme İhtimali” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Sınıf içerisinde yanlış bir ifade kullanmak kaygımı artırır. Argo kelimeler kullanabilmekten ya da canlandırma esnasında bir kaza olabilme ihtimalinden çekiniyorum. (Ö4)

4. Türkçe öğretmeni adaylarına göre Türkçe dersinde drama tekniği nasıl kullanılabilir?

Tablo 8: Drama Aracılığıyla Türkçe Dersi Kapsamında İşlenebilecek Konular

	f
Noktalama İşaretleri (Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6)	5
Dil Bilgisi (Ö2,Ö3,Ö4,Ö5)	4
Kelime Öğretimi (Ö5,Ö6)	2
Metin Dönüştürme (Ö1)	1
Sıfatlar (Ö4)	1
Kültürel Değerler (Ö6)	1
Cümlenin Öğeleri (Ö6)	1

Tablo 8 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 7 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Dil Bilgisi” (f: 4), “Noktalama İşaretleri” (f: 5), “Kelime Öğretimi” (f: 2), “Metin Dönüştürme” (f: 1), “Sıfatlar” (f: 1), “Kültürel Değerler” (f: 1), “Cümlenin Öğeleri” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Yapılacak olan dramaya göre değişiyor açıkçası genellikle metne dayalı dramalar yaptırdığımız için bilmedikleri bir kelimenin anlamını öğrenmelerini sağlayabilir veya noktalama işaretleri gibi dil bilgisinde herhangi bir konuyu kalıcı olarak öğretmeye yardımcı olabilir. (Ö5)

Tablo 9: Drama Tekniğinin Sahip Olduğu Avantajlar ve Dezavantajlar

Avantajlar	f	Dezavantajlar	f
Aktif Katılım Sağlama (Ö1, Ö2, Ö5, Ö6)	4	Çok Zaman Alması (Ö1, Ö2, Ö3, Ö5)	4
Öğrencilerin Yaratıcılıklarının Artması (Ö3)	1	Öğretmenlerdeki bilgi ve beceri eksikliği (Ö6)	1
Jest ve Mimik Kullanmayı Öğrenme (Ö3)	1		
Ders Kaygısını Azaltma (Ö4)	1		

Tablo 9 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 6 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Aktif Katılım Sağlama” (f: 4), “Öğrencilerin Yaratıcılıklarının Artması” (f: 1), “Jest ve Mimik Kullanmayı Öğrenme” (f: 1), “Ders Kaygısını Azaltma” (f: 1), “Çok Zaman Alması” (f: 4), “Öğretmenlerdeki bilgi ve beceri eksikliği” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Öğretmenlerin drama esnasında zaman kaybına uğramaları, dört temel beceri ve drama derslerini görmemiş öğretmenlerin bilgi eksiklikleri dezavantaj olabilir. (Ö6)

Tablo 10: Türkçe Dersi Kapsamında Drama ile Birlikte Başka Yöntem ve Tekniklerin Kullanılmasının Tercih Edilme Durumu

Kullanmayı Tercih Ederim	f	Kullanmayı Tercih Etmem	f
Yöntem-teknik bilmiyorum ancak kullanmayı tercih ederim. (Ö2, Ö4)	2	Dramanın kapsamlı bir öğretim tekniği olması	1
Beyin Fırtınası (Ö3, Ö6)	2		
Hazırlıksız Konuşma (Ö5)	1		
Sokratik Düşünme (Ö6)	1		
Şapkalı Düşünme (Ö6)	1		

Tablo 10 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 6 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Yöntem-teknik bilmiyorum ancak kullanmayı tercih ederim” (f: 2), “Beyin Fırtınası” (f: 2), “Hazırlıksız Konuşma” (f: 1), “Sokratik Düşünme” (f: 1), “6 Şapkalı Düşünme” (f: 1), “Dramanın kapsamlı bir öğretim tekniği olması” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Drama öncesinde öğrencilere soru sorarak beyin fırtınası yaptırıp cevapları teker teker tahtaya yazarım. Bu drama öncesinde kullanılabilir. Drama esnasında sokratik düşünme yaptırabilirim. Bir drama esnasında biri montunu yere düşürüyor daha sonrasında bir başkası onu gördü. Orada sorularımı belirtirim o montu alır mıydın? Aldıysan neden aldın neden sahibi gelecek diye beklemedin şekilde düşünmeye sevk ettirirdim. Mesela altı şapkalı düşünme de olabilir. Biri siyah, biri kırmızı, biri beyaz olaylara bakış açısı olarak ona göre rollerini oynamalarını söylerim. (Ö6)

Tablo 11: Türkçe Dersi Kapsamında Kullanılacak Drama Metinlerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Hususlar	f
Öğrenci Düzeyine Uygunluk (Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6)	6
Ders Süresine Uygunluk (Ö3)	1
İçeriksel Olarak Ders Kitabı İle Uygunluk (Ö4)	1

Tablo 11 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 3 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Öğrenci Düzeyine Uygunluk” (f: 6), “Ders Süresine Uygunluk” (f: 1), “İçeriksel Olarak Ders Kitabı ile Uygunluk” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından ikisinin görüşleri aşağıda sunulmuştur:

Tablo 12: Türkçe Dersi Kapsamında Drama Metinleri Üzerinde Değişiklik Yapılmasının Tercih Edilmesi Durumu

Değişiklik Yapmayı Tercih Ederim	f	Değişiklik Yapmayı Tercih Etmem	f
Kelimeleri Değiştirme (Ö1, Ö4, Ö5)	3		
Metne Eklemeler Yapmak (Ö2, Ö4)	2		
Düzeğe Uygun Hâle Getirmek (Ö3, Ö4)	2		
Metni Kısaltmak (Ö4)	1		
Hikâye Edici Metinleri Drama Metnine Dönüştürmek (Ö6)	1		

Tablo 12 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 5 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Kelimeleri Değiştirme” (f: 3), “Metne Eklemeler Yapmak” (f: 2),

“Düzeğe Uygun Hâle Getirmek” (f: 2), “Metni Kısaltmak” (f: 1), “Hikâye Edici Metinleri Drama Metnine Dönüştürmek” (f: 1) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Değişim açısından çocukların dillerinin dönmediği kelimeler olabiliyor genellikle onları değiştiririm. (Ö5)

Tablo 13: Türkçe Dersi Kapsamında Drama Tekniğinin Uygulanacağı Ortamda Yapılan Düzenlemeler

	f
Seyircilerin Oturma Düzeninin Ayarlanması (Ö2, Ö3, Ö4)	3
Sahne Oluşturma (Ö1, Ö5)	2
Kostüm (Ö1, Ö3)	2
Araç-Gereç Temini (Ö4, Ö5)	2

Tablo 13 incelendiğinde lisans döneminde drama dersini almış olan 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından 4 kod çıkarılmıştır. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından çıkarılan kodlardan bazıları “Seyircilerin Oturma Düzeninin Ayarlanması” (f: 3), “Sahne Oluşturma” (f: 2), “Kostüm” (f: 2), “Araç-Gereç Temini” (f: 2) şeklindedir. 4. sınıf Türkçe öğretmen adaylarından birinin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Sıralar geriye çekilebilir öğrencilere küçük değil büyük bir alan sağlanmalı. Dramaya uygun kıyafetler temin edilebilir. (Ö1)

6. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun drama tekniğinin öğrencilerin öğrenme süreçlerini aktif hâle getirdiği düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir. Bir sanat disiplini ve aynı zamanda öğrenme aracı olan drama birey merkezli olup kişinin hareket hâlinde olduğu aktif bir süreci kapsar (Maden, 2010).

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun dramayı canlandırma olarak tanımladıkları tespit edilmiştir. San (1990), dramayı tanımlarken Yunanca yapmak etmek anlamını içeren ‘dran’ dan türetildiğini Türkçedeki dramanın Fransızca ‘drame’ yani burjuva

tiyatrosu anlamından geldiğini belirtmektedir. Ek olarak dramasında her türlü insan ilişkilerini kapsayan an ya da durum olduğunu söylemektedir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun dramanın Türkçe dersi kapsamında kullanım sıklığını çok sık değil şeklinde değerlendikleri tespit edilmiştir. ‘‘Türkçe öğretmenlerinin %68,2’sinin bir öğretim aracı olarak dramayı kullanmadığı, %31,8’inin ise kısmen kullanabildiği; %62,4’ünün drama yöntemini diğer öğretim yöntem-teknikleri ile nasıl kullanacağını bilmediği, %33’ünün ise kısmen bildiği; %45,5’inin drama uygulamalarını Türkçe dersinin hangi kısmında kullanacağını bilmediği, %40,9’unun ise kısmen bildiği; %25,8’inin drama çalışmalarını etkili öğretimi gerçekleştirmede kullanabildiği belirlenmiştir (Maden, 2010: 114).

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun dramanın Türkçe dersi kapsamında öğrencilere en çok okuma ve konuşma becerilerini kazandırdığı düşüncesinde oldukları tespit edilmiştir. Memduhoğlu ve Yüce (2020), okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitiminde drama tekniğini en çok Türkçe dil etkinliklerinde kullandıklarını tespit etmişlerdir.

Dramada öğretmen lider görevini üstlenmektedir. Furman (1990) drama lideri kolaylaştırıcı, katılımcıların kendilerini ifade edebilmeleri için gerekli ortamı hazırlayan ve aynı zamanda dramanın arkasındaki yol gösterici olarak tanımlamıştır. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının drama tekniğinin Türkçe dersi kapsamında uygulanması noktasında öğretmenin görev-sorumluluklarını ile ilgili verdikleri cevaplara bakıldığında çoğunluğun, sınıf ortamını hazırlama ve öğrencileri görevlendirme şeklinde benzer bir değerlendirme yaptıkları tespit edilmiştir.

Açıkgöz etkili öğretmeni, sınıf içi ve sınıf dışında, entelektüel ilgileri gelişmiş, bilimle, sanatla, edebiyatla ilgilenen, okuyan, araştıran ve diğer kültürel etkinliklere katılan, yeteneklerini geliştirmiş, yaşadığı toplumda ve dünyada olup bitenlerle ilgilenen, toplumsal sorunlara karşı duyarlı olan öğretmen olarak tanımlar (Açıkgöz, 2000: 83) Bu açıdan öğretmenin bilim, sanat ve edebiyatla ilgili, yeteneklerini geliştirmiş öğretmen olması gerekmektedir. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun tekniğin kullanımı anında katılım göstermeyi tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç, etkili öğretmen tanımıyla paralellik göstermesi açısından önemlidir.

Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin yapılan bir araştırmada, öğretmen adaylarının en çok ifade ettiği sorunun, topluluk karşısında heyecanlanma olduğu tespit edilmiş bu da kaygı düzeyini artıran bir unsur olarak belirtilmiştir (Akkaya, 2012). Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının da çoğunluğunun drama tekniğinin kullanımı anında yanlış kelime kullanmaktan kaygı duyduklarının tespit edilmesi bu çalışmayla benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun drama tekniği aracılığıyla Türkçe dersi kapsamında noktalama işaretleri konusunun işlenebileceği fikrinde oldukları tespit edilmiştir. Drama bir konu veya durumun yaşayarak anlatılması veya bir yaşantıya dönüştürülmesidir. Drama öğrencinin anlama ve anlatma yetenekleri bağlamında dört temel becerisinin gelişmesine yardım eder. Türkçe dersinin bir anlam ve anlatma dersi olduğu göz önüne alındığında dramanın Türkçe dersi için önemi anlaşılabilir (Çalışkan ve Karadağ, 2020). Bu nedenle bir anlama dersi olan Türkçe dersinde drama hemen her konunun anlatımında kullanılabilecek bir yöntem denilebilir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun drama tekniğinin sahip olduğu avantajı aktif katılımı sağlama dezavantajını ise çok zaman alması şeklinde değerlendirdikleri tespit edilmiştir. Öğretim sürecinde öğrencinin edilgen bir dinleyici durumundan ziyade onu duyu organlarını aracılığıyla harekete geçirmek ve konuları canlandırmak gereksinimi için drama uygun bir teknik olabilir (Üstündağ, 1988:59). Bu durumda öğrenci öğrenme sürecine aktif biçimde dahil edilebilecektir. *Yaratıcı Drama Bileşenlerine Yönelik Sınıf Öğretmeni Görüşleri* adlı çalışmada öğretmenlerin yaşadığı güçlüklerle verilen cevapların *zaman yetersizliği* başlığında yoğunlaştığı görülmektedir (Yılmaz ve diğ., 2013)

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun Türkçe dersi kapsamında drama ile birlikte başka yöntem ve tekniklerin kullanılmasını tercih ettikleri tespit edilmiştir. Çok yönlü bir ders olan Türkçe dersinin bu yönü göz önüne alındığında, Türkçe dersinin öğretilmesi ile ilgili çalışmalarda çok farklı yöntem ve tekniğe başvurulması doğal ve zorunludur (Kavcar ve diğ., 1997: 16).

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının tamamının Türkçe dersi kapsamında kullanılacak drama metinlerinde öğrenci düzeyine uygunluk hususuna dikkat edilmesi gerektiği fikrinde oldukları tespit edilmiştir. Diğer bir sonuç da Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun Türkçe dersi kapsamında drama metinleri üzerinde değişiklik yapmayı tercih ettikleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda Türkçe Dersi Öğretim Programı'na (2018) bakıldığında, ders kitaplarında yer alacak metinlerle ilgili; edebî ve kültürel değer taşıma, yazar çeşitliliği, nitelikli çeviri, tutarlılık, siyasi görüşlerden uzak olma, çocukların gelişim düzeylerine uygun içerikler olması, eğitsel yönden uygun olmayan ifadelerin kullanılmaması gibi nitelikler üzerinde durulmuştur (MEB, 2018). Bu yönüyle öğrenci düzeyine uygun drama metinlerinin belirlenmesi gerektiği, programda belirtilen nitelikleri sağlamayan metinlerin de öğretmen tarafından yapılacak değişikliklerle bu nitelikleri sağlayan metinler haline getirilebileceği sonucuna ulaşılabilir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının çoğunluğunun Türkçe dersi kapsamında drama tekniğinin uygulanacağı ortamda seyircilerin oturma düzeninin ayarlanması şeklinde düzenlemelerin yapılması gerektiği fikrinde oldukları tespit edilmiştir. Maden (2011), araştırma bulgularına göre derste kullanılacak olan drama tekniğinin başarısının çalışmanın gerçekleştirileceği ortama bağlı olduğunu söylemektedir.

Araştırmanın sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

-Drama, birçok beceriyi kapsamı yönünden Türkçe öğretiminde tercih edilmesi gereken tekniklerden biridir. Bu doğrultuda drama tekniğinin öğretmen adaylarına çok yönlü kavratılabilmesi için lisans döneminde müfredatlarda daha fazla drama içerikli derslere yer verilebilir.

- Öğretmen adaylarının dramada yer alırken yaşadıkları kaygılara yönelik çözümler üretecek çalışmalar yapılabilir.

- Türkçe dersi kapsamında drama ile birlikte kullanılacak diğer yöntem ve tekniklere yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir.

- Türkçe Eğitimi 3.sınıf düzeyine uygulanmış olan bu çalışma başka sınıf düzeylerine uygulanabileceği gibi başka branşta eğitim gören öğretmen adaylarına da uygulanabilir.

Kaynakça

- Açıkgöz, K. (2000). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası:
- Adıgüzel, H. (2008). Türkiye’de eğitimde yaratıcı dramının yakın tarihi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(5), 7-49.
- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Çalışkan, N. ve Karadağ E. (2020). *Eğitimde drama: Teorik temelleri ve uygulama örnekleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Furman, L. (1990). *Creaticce drama handbook and role play guide*. Colorado: Pioneer Drama Service, Inc.
- Genç, H. (2005). Eğitimde drama veya dramada eğitim. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 89-104.
- Güler, M., Kandemir, Ş. (2015). Öğretmenlerin drama yöntemine yönelik görüşleri ve öz yeterlik düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 11-130.
- Güner, A. (2008). *Eğitici drama uygulamalarının 5-6 yaş grubu çocukların sosyal-duygusal uyumlarına etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kara, Ö. (2009). Türkçe derslerini yaşamla buluşturan bir yöntem: “Drama”. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 111, 16-19.
- Kara, Ö. (2014). Türkçe Eğitiminde Drama Yönteminin Kullanılması Üzerine Bir Kaynakça Denemesi. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*. 3, 177-199.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1997). *Türkçe öğretimi*. Ankara: ankaEngin Yayınevi
- Kesici, A. E. (2014). Drama dersine ilişkin öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 186-203.
- Kurudayıoğlu, M. ve Özdem, A. (2015). Türkçe öğretiminde drama. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 26-40.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretiminde drama yönteminin gerekliliği. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 27, 503-519.
- Maden, S. (2011). Türkçe öğretiminde drama yönteminin kullanımı ile ilgili sorunlar. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 107-122.
- Maden, S. ve Dinç, A. (2017). Drama yönteminin Türkçe öğretiminde kullanımının başarı ve kalıcılık üzerine etkisi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 454-500.
- MEB (2016). Türkçe dersi öğretim programı. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- MEB (2018). Türkçe dersi öğretim programı. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- Memduhoğlu, H. ve Yüce, T. (2020). Değerler eğitiminde drama yönteminin uygulanmasına ilişkin nitel bir çalışma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (51), 116-130.
- Merrıam, S. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (3.Baskı). Ankara: Nobel.
- Sağlam, T. (2003). Dramatik eğitim: Amaç mı? Araç mı?. *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 17(17), 4-21.

- San, İ. (1990). Eğitimde yaratıcı drama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(2), 573 – 582.
- Şahin, A. (2017). Sınıf ve Türkçe öğretmeni adaylarının drama yöntemini kullanmaya yönelik algılarının ve öz yeterlik düzeylerinin belirlenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 1-13.
- Şimşek, T. ve Topal, Y. (2006). Türkçe eğitiminde drama ve özgün uygulama örnekleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 277-297.
- Üstündağ, T. (1998). Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 22(107), 28-35.
- Üstündağ, Tülay (1988). *Dramatizasyon ağırlıklı yöntemin etkililiği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri* (8.baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, M., Korkmaz Ö. ve Kurt M. (2023). Yaratıcı drama bileşenlerine yönelik sınıf öğretmeni görüşleri. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 56, 729-757.

Extended Abstract

The rapid spread of the use of digital environments along with technology has resulted in children being away from socializing in real environments. Schools, which are an important element of socialization, offer a rich environment for children to be intertwined with people of many ages and identities. In this environment, it is necessary to increase the interaction of students with each other in the classroom as well as in free time outside the classroom. The necessary and most effective tool for interaction is language. Drama is similar to language in that it is a means of expression and communication. While language is a tool for drama to understand and express feelings and thoughts correctly, drama provides the opportunity to realize the subtleties of language by giving the opportunity to express oneself effectively. Teachers can provide a common space where everyone has the right to express themselves equally, especially for students who have difficulty expressing themselves. When considered in the context of the Turkish lesson, drama is a technique that allows students to experience all these emotions and skills. Although there are studies on what kind of feelings, thoughts and judgments teachers have about the technique as the founding element in this practice, there is a need to examine and determine in detail whether the application of drama in Turkish lessons is preferred by pre-service teachers, who are currently continuing their student life and who can look at the situation from both teacher and student perspectives, or the opinions of pre-service teachers against the problems that may arise in practice. The aim of this study is to evaluate the opinions of prospective teachers who will perform the Turkish course, which is based on developing the four basic skills of students, on the use of drama technique in the lessons.

Within the scope of the research, a semi-structured interview form was applied to 6 prospective Turkish language teachers studying at Düzce University who had previously taken drama courses during their undergraduate years. According to pre-service Turkish teachers, does the drama technique activate students' learning processes? How do prospective Turkish teachers evaluate drama as a teaching technique within the scope of Turkish lesson? According to pre-service Turkish teachers, how is the role of the teacher evaluated in drama; According to pre-service Turkish teachers, how can drama technique be used in Turkish lesson? In this context, the following themes were added to the study in the form of tables: According to Prospective Turkish Language Teachers, Drama Technique Activates Students' Learning Processes; Definition of Drama by Prospective Teachers; Frequency of Use of Drama in Turkish Lesson; Skills Acquired by Students in Turkish Lesson; Duties and Responsibilities of the Teacher at the Point of Application of Drama Technique in Turkish Lesson; Participation of Prospective Teachers at the Time of Use of Drama Technique; Anxiety of Prospective Teachers at the Time of Use of Drama Technique; Subjects that can be covered in Turkish Lesson through Drama; Advantages and Disadvantages of Drama Technique; Preference of Using Other Methods and Techniques with Drama in Turkish Lesson; Issues to be Considered in Drama Texts to be Used in Turkish Lesson; Preference of

Making Changes on Drama Texts in Turkish Lesson; Arrangements Made in the Environment where Drama Technique will be Applied in Turkish Lesson.

In terms of methodology, phenomenology, one of the qualitative research designs, was used in this study, in which the views of pre-service teachers studying in the department of Turkish Education on the use of drama technique in Turkish lessons were examined. The group of the study consists of 3rd year Turkish Language Education students at a university in Turkey in the 2020-2021 academic year. There are 2 male and 4 female students in this group of 6 pre-service teachers. The participants consisted of students who took the drama course in the 2nd grade. The research data were obtained through open-ended questions in the semi-structured interview form created to evaluate the opinions of prospective Turkish teachers about the use of drama technique in secondary school Turkish lessons. The research data were obtained by content analysis technique, and the numbers given to the students while quoting the opinions of pre-service Turkish teachers were given as Example T1 at the end of the quotations.

When the results of the study are analyzed, it is seen that pre-service Turkish teachers defined drama as enactment. It was determined that pre-service Turkish teachers stated that the use of drama within the scope of Turkish lesson is not very frequent. It was determined that the majority of the Turkish pre-service Turkish teachers who participated in the study thought that drama gave students the most reading and speaking skills within the scope of Turkish lesson. It is seen that the pre-service teachers reported the responsibilities of the teacher in the implementation phase of the drama as preparing the classroom environment and assigning students. Pre-service teachers expressed that they were concerned about the use of wrong words during the drama implementation. The pre-service teachers who stated that punctuation marks can be taught within the scope of Turkish lesson stated that drama has the advantage of providing active participation and the disadvantage of taking a lot of time. It was determined that they stated that drama texts should be appropriate to the level and that they preferred to make changes in the texts. From the data obtained, it was seen that the pre-service teachers stated that the success of the drama activity depends on the proper organization of the audience seating area.

Considering the results obtained; it was suggested that drama technique should be included more in the course content, studies can be conducted on other methods and techniques that can be used with drama, studies can be conducted on the anxiety levels of pre-service teachers who take part in drama, and similar studies can be applied to different class levels.